

What follows are my notes of the book by Ranveer Singh, whose book is based on the book by Trilok Singh. I made the notes over several visits to the library at gurdwara Khalsa Jatha in Holland Park, London during the cold, dark, winter months of Dec 2024-Jan 2025. The book is about Punjab during the period from around 1785 to around 1832. It chronicles the consolidation of the misls of Punjab, the life of Maharaja Ranjit Singh: his early years up to the time when he ruled Punjab, and the life of his mother-in-law, Sada Kaur – the main character of the book - her life and times, the battles she fought as leader of one of the misls, and the key role she played in nurturing the young Ranjit Singh to become ruler of the Punjab. (Permjit Singh)

**Warrior Queen: Rani Sada Kaur by Ranveer Singh (2021) pub: Khalishouse.com an English translation of 1953 Punjabi novel by Giani Trilok Singh**

at [Brit Lib](#) ISBN 9781838143725 and at Khalsa Jatha gurdwara (Holland Park)

In Achal, 13 miles north of Batala, there is a reservoir. Opposite this reservoir, there is an open field where Raja Gurbaksh Singh (GS) died in battle (Feb 1785). He was the husband of Sada Kaur (Sada Kaur) and son of Jai Singh, the founder of the Kainya misl. The battle was for rule of GS's misl (the Kanaiya misl) - Jassa Singh, Ramgharia Singh, and Maha Singh had colluded to "take down the growing influence of the Kanaiya misl in the Majha region of Panjab" (p21).

Sada Kaur vowed to replace her slain husband and head the Kanaiya misl.

Misls were established post Guru Gobind Singh and for political autonomy of Sikhs and to fight mughals and foreigners, but some misl chiefs had used misls for personal or familial aims "at the expense of the Sikh nation's wider political objectives."

The aim of the misls was, according to Jai Singh: to "spread Sikhi, challenge tyranny, and uphold Sikh sovereignty." (p27).

Sada Kaur had the blessing of Jai Singh to lead the Kainya misl and to unite Punjab. By age 16, Sada Kaur had mastered shaster vidhia (military skills) in addition to dharmic studies.

Jai Singh proposed to Sada Kaur that her daughter, Mehtab Kaur, is wed to Ranjit Singh (son of Maha Singh). Maha Singh was head of the Sukerchakia misl and an enemy of Jai Singh. The reason to wed was to strengthen Sikhs against their enemies (mughals and marathas). Though Sada Kaur was concerned, Jai Singh said the marriage was not the same as a Rajput wedding where the the girl was wedded to a foreigner (mughals). Jai Singh was proposing a marriage between Sikhs.

Sada Kaur approved of the marriage and the alliance, partly because it would help to resist the advance of the Brits into the Punjab.

Battle of Bhangani (1688) – Guru Gobind Singh's first battle

Sada Kaur decided to free Varyan Singh - he'd been captured by Sansar Chand (ruler of Kangra, in Himachal Pradesh).

Sada Kaur left Batala and marched to Pathankot with 2000 cavalry to free Sikhs and regain lost territory. She took Sarhadi from Sansar Chand, then took the fort at Pathankot and freed Varyan Singh. Sada Kaur then took Nurpur, then marched on to Kangra to meet Sansar Chand.

By the time she reached Kangra, she had recruited more soldiers and her army numbered 5000 instead of originally 2000.

Sansar Chand waved the white flag and surrendered and agreed to marry his daughters to Ranjit Singh, and agreed to give his soldiers to Sada Kaur.

Nishaan Sahib was raised over Delhi, many times.

Banda Singh created the Khalsa Republic

Sada Kaur was summoned to Gujranwala to meet the father (Maha Singh) of the 10-year-old Ranjit Singh (RS), because Maha Singh was dying and he wanted to give Sada Kaur control over RS and over the Sukerchakia misl. Sada Kaur agreed.

RS had lost his eye because of smallpox. His mother was Raj Kaur. RS was given the sword of Maha Singh's father, to protect the misl.

Maha Singh and Jai Singh and 6000 soldiers defeated Pir mohammed (chatta tribe) and took his famous Zamzama gun.

Sada Kaur returned to Batala from Gujuranwala (RS's home) to overthrow some minor misls that were opposing her misl.

Raj Kaur and Sada Kaur discussed how to crown RS the Ruler of Punjab. To unite Punjab, Sada Kaur had to take Lahore.

Guru Hargobind's hawk killed the hawk of Shah Jahan. Jahan's advisers persuaded him to attack Guru Hargobind – at Lohgarh but the attackers were repelled by the Sikhs. Guru Hargobind fought a duel and killed Jahan. Guru Hargobind fought and won 5 battles against the mughals.

RS was illiterate and neglected his studies, and instead trained in warfare, and learned of history of Sikhs and other cultures. Sada Kaur was the greatest influence on RS's understanding of Sikh History. "Sada Kaur and Ranjit Singh were aware of the need to achieve sovereignty of Sikhs."

1796: RS married Mehtab Kaur. In 1795, he married Datar Kaur

For almost 1000 years, arabs had looted India but that stopped with the formation of the Khalsa and Guru Gobind Singh.

Zaman Shah (King of Kabul) invaded Punjab and easily took Lahore from the Bhangis. He returned to Kabul but returned to Lahore in 1798.

RS wanted to challenge the rule of Zaman Shah. Sada Kaur agreed to support him in taking Lahore from Shah, especially as it is a precursor for Shah to invade Punjab (more widely than Lahore).

RS went with his soldiers to challenge Shah at Lahore. Shah cowardly retreats back to Kabul.

Another mughal (Kasooria) saw the opportunity to invade.

RS learned of Kasooria's plan to rule Punjab. As a result, RS agreed to return to Lahore.

After Mehtab Kaur's marriage to RS, Sada Kaur relinquished her responsibility of the Sukerchakia misl

Sada Kaur says Sikh rule of Punjab will only occur if Lahore is conquered "When hunting for deer, it is wise to prepare for an encounter with lions" said Sada Kaur, so she advised RS to take an army of 8000 not 800, to conquer Lahore. RS also wanted to conquer Kashmir and surrounding areas to make them part of his raj.

The Kanaiya and Sukerchakia misls, headed by Sada Kaur and RS, met in the gardens near Anarkali bazaar in Lahore.

Chet Singh surrendered in 25/04/1799 and was allowed by Sada Kaur to leave the Lahore fort.

Lahore fort is the location where Guru Arjan Singh was martyred on 30/05/1606.

RS crowned Maharaja of Punjab after the Lahore victory.

Khalsa flag flew over Kasur, Multan, Amritsar, Jammu, and Kashmir

Sada Kaur in her 50s, pursued pathans who looted and harrassed local people, but freed them when they agreed to be peaceful and tolerant of other faiths.

Sada Kaur believed in "Sarbat da balla" "welfare for all". She could have ruled in her name, but chose to establish a united Punjab.

Sikhs were stationed in barracks as far as Khyber Pass.

RS stripped Sada Kaur of political and military powers. Earlier, he had told her to transfer her property to him because she had no son. Sada Kaur was deeply aggrieved by this order and proposal and thought he had been corrupted by his advisers - the Dogras.

Sada Kaur decided to accept RS's order because she wanted to contemplate on the Guru and to reside in Amritsar. She decided to leave with just 1 bag. All her companions of previous days had gone and she felt alone.

Sher Singh (a son of RS) tried to revolt against his father because of the order, but Sada Kaur told him not to neither revolt nor oppose the order.

Sada Kaur sensed the Brits were biding their time – until RS died – before they'd conquer Punjab. Brits occupied Punjab in 1849 and destroyed all traces of culture and buildings, so the oppressed would not remember their heroic ancestors, and christianity was spread by missionaries.

In Amritsar, Brits replaced the bungas of Sher Singh and Ajit Singh (two Sikhs who'd opposed the Brits) with a clock tower (since removed). The Brits also destroyed Sada Kaur's bunga.

In Dec 1832, Sada Kaur, was in her 70s.

Brits did not dare to cross the Satluj while RS ruled. Khalsa flags flew over Kashmir, Hazara, Haripur, Peshawar, Vazirstand, Multan, and Kangra.

Sada Kaur warned RS on her death bed (he and his sons had come to visit her after ignoring her for years) about the Dogras and foreigners who held high rank in the army of the risk that they will betray RS and the risk the Brits will conquer Punjab.

#### **Punjabi translation (using typingbaba.com)**

ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੇਰੇ ਨੋਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਸੰਬਰ 2024-ਜਨਵਰੀ 2025 ਦੇ ਨੰਡੇ, ਹਨੇਰੇ, ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਲੈਂਡ ਪਾਰਕ, ਲੰਡਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਖਾਲਸਾ ਜਥਾ ਵਿਖੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਨੋਟਸ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਗਭਗ 1785 ਤੋਂ 1832 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਵਨ: ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸੱਸ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦਾ ਜੀਵਨ - ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ - ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ, ਇੱਕ ਮਿਸਲ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਲੜੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ, ਅਤੇ

## ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਾਕਮ ਬਣੇਗਾ। (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)

ਵਾਰੀਅਰ ਕਵੀਨ: ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਾਣੀ ਸਦਾ ਕੌਰ (2021) pub: Khalishouse.com ਗਿਆਨੀ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 1953 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ

ਬ੍ਰਿਟ ਲਿਬ ISBN 9781838143725 ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਜਥਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ (ਹਾਲੈਂਡ ਪਾਰਕ) ਵਿਖੇ

ਬਟਾਲੇ ਤੋਂ 13 ਮੀਲ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਅਚਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਖੁੱਲਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ (ਜੀ.ਐਸ.) ਦੀ ਲੜਾਈ (ਫਰਵਰੀ 1785) ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਸਦਾ ਕੌਰ (ਸਦਾ ਕੌਰ) ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਕੰਨਿਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਮੋਢੀ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਜੀ.ਐਸ. ਦੀ ਮਿਸਲ (ਕਨਈਆ ਮਿਸਲ) ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸੀ - ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ, ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਨੇ "ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਝਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਨਈਆ ਮਿਸਲ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ" (ਪੰਨਾ 21) ਰਲਗੱਡ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਨਈਆ ਮਿਸਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ।

ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਗਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਮਿਸਲ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ "ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ' ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਸਲਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ: "ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ।" (ਪੰਨਾ 27)।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਨਈਆ ਮਿਸਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ, ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਧਾਰਮਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ (ਫੌਜੀ ਹੁਨਰ) ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਸੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ (ਮੁਗਲਾਂ ਅਤੇ ਮਰਾਠਿਆਂ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਦਾ ਕੌਰ ਚਿੰਤਤ ਸੀ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਹ ਰਾਜਪੂਤ ਵਿਆਹ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਮੁਗਲਾਂ) ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੈ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

ਭੰਗਾਣੀ ਦੀ ਲੜਾਈ (1688) - ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਵਰਯਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ - ਉਹ ਹਿਥਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਕ ਚੰਦ (ਕਾਂਗੜਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ) ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਬਟਾਲਾ ਨੂੰ ਖੜੀ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨੂੰ 2000 ਕੈਵੇਲਰੀ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਗਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਠਾਨਕੋਟ ਨਾਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸਰੋਧਾਲੀ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਅਤੇ ਖਾਲੀ

ਅਲਾਨਾਨ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਲਿਆ. ਤੌਰ ਕੌਰ ਨੇ ਨਾਰਪੁਰ ਲੈ ਲਈ, ਫਿਰ ਸੰਗਾਰ ਚੰਦ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਨਗਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ.

ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਂਗੜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 2000 ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਸੀ.

ਸੰਸਕਾਰ ਚੰਦ ਚਿੱਟੇ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਉਤਾਰਿਆ ਅਤੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਸਾਹ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ.

ਨਾਰੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਕਈ ਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਪਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ.

ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਗਣਤੰਤਰ ਬਣਾਇਆ

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਡੇਅਿੰਗ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ () ਦੇ ਪਿਤਾ (ਮਹਾਮ) ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਮਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਨ ਕੌਰ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਸੁਹ ਕੇ ਮਿਸਲ ਉੱਤੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ. ਸਦਾ ਕੌਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ.

ਛਾਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸ. ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਰਾਜ ਕੌਰ ਸੀ. ਐਮ.ਜ਼ ਮਹਾਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਸਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ.

ਮਹਾਮਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 6000 ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ (ਚੱਟਤਾ ਟ੍ਰਾਇਬਾਮੀ) ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜ਼ਮਜ਼ਮਾ ਗਨ ਲੈ ਲਈ.

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਗੁਜਰਾਨਵਾਲਾ ਤੋਂ ਬਟਾਲਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਲਈ ਬਟਾਲਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਮਿਸਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ.

ਰਾਜ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ. ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਲੈਣੀ ਪਈ.

ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਬਾਜ਼ ਨੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ. ਜਹਾਂਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਹਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ. ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਲੜਾਈ ਲੜਿਆ ਅਤੇ ਜਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ. ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਮੁਗਲਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 5 ਲੜਾਈਆਂ ਜਿੱਤੀਆਂ.

ਆਰ. ਆਰ. ਆਈ. ਈ. ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਮਝ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ.

"ਸਦਾ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ।"

1796: ਆਰ.ਐਸ. ਦਾ ਵਿਆਹ ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। 1795 ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਦਾਤਾਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ

ਲਗਭਗ 1000 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਅਰਬਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਖਾਲਸੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜ਼ਮਾਨ ਸ਼ਾਹ (ਕਾਬੁਲ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਹ ਕਾਬੁਲ ਪਰਤਿਆ ਪਰ 1798 ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਆਰ ਐਸ ਜ਼ਮਾਨ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਦਾ ਕੌਰ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲਾਹੌਰ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਹ ਲਈ ਪੰਜਾਬ (ਲਾਹੌਰ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ) ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਵ-ਸੂਚਕ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਸ. ਆਪਣੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਨ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਹ ਡਰਪੇਕ ਵਾਪਸ ਕਾਬੁਲ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਗਲ (ਕਸੂਰੀਆ) ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਖਿਆ।

RS ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸੂਰੀਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਆਰ.ਐਸ. ਲਾਹੌਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਹਿਤਾਬ ਕੌਰ ਦੇ ਆਰ ਐਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੀ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਤਾਂ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਲਾਹੌਰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਜਾਵੇ “ਜਦੋਂ ਹਿਰਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਅਕਲਮੰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ” , ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਰ.ਐਸ. ਲਾਹੌਰ। ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਜਿੱਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਨਈਆ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਚੱਕੀਆ ਮਿਸਲਾਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਅਨਾਰਕਲੀ ਬਜ਼ਾਰ ਨੇੜੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਆਂ।

ਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 25/04/1799 ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਲਾਹੌਰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਉਹ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ 30/05/1606 ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਨ।

ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ ਐਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਾ ਤਾਜ ਪਹਿਨਾਇਆ।

ਕਸੂਰ, ਮੁਲਤਾਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 50 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਦਾ ਕੌਰ “ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਬੱਲਾ” “ਸਭ ਦੀ ਭਲਾਈ” ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ।

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖੈਬਰ ਦੌਰੇ ਤੱਕ ਬੈਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਰ ਐਸ ਨੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਦਾ ਕੌਰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ - ਡੋਗਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ. ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ 1 ਬੈਗ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (ਆਰਐਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ - ਆਰ.ਐਸ. ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ - ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ 1849 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਹਾਦਰ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਦੋ ਸਿੱਖ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸਨ) ਦੇ ਬੁੰਗਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਕਲਾਕ ਟਾਵਰ (ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਦਾ ਕੌਰ ਦਾ ਬੁੰਗਾ ਵੀ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ।

ਦਸੰਬਰ 1832 ਵਿਚ ਸਦਾ ਕੌਰ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਤਲੁਜ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਜ਼ਾਰਾ, ਹਰੀਪੁਰ, ਪਿਸ਼ਾਵਰ, ਵਜ਼ੀਰਸਟੈੱਡ, ਮੁਲਤਾਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗੜਾ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾਈ ਝੰਡੇ ਲਹਿਰਾਏ ਗਏ।

ਸਦਾ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ (ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ) ਡੇਗਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਜੋਖਮ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਆਰ.ਐਸ. ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।